

Noord- en Midden Limburg

Aan: BO RES NML

Van: Werkgroep Energie Besparen, via SG RES NML

Vergadering 29-09-2022

Onderwerp: Voorstel uitwerking Regionaal Isolatieprogramma

Na allereerst kennis te nemen van:

- 1) De presentatie van de uitwerking Regionaal Isolatieprogramma (bijlage 3.2).

Is het gevraagd besluit:

- a) Akkoord te gaan met het voorstel uitwerking Regionaal Isolatieprogramma (bijlage 3.1)

Inleiding

Meer dan ooit tevoren zijn mensen bezorgd over de hoogte van hun energierekening. De energieprijzen zijn al maanden aanhoudend hoog. Dat raakt mensen hard in de portemonnee. Van de circa 40 miljard m³ aardgas die we per jaar in Nederland verbruiken, wordt circa 30 procent gebruikt om woningen en gebouwen te verwarmen, te voorzien van warm water, en om te kunnen koken. Goed isoleren van woningen kan dit gebruik terugdringen, draagt bij aan de betaalbaarheid van de energierekening, het halen van de klimaatdoelen en is een noodzakelijke voorbereiding op de overstap naar een aardgasvrij alternatief. Uiteraard draagt het isoleren van de woningen met lage energielabels het meeste bij.

Zo heeft 20 procent van alle woningen heeft een energielabel E, F of G. Om deze woningen aan te pakken heeft het Rijk het Nationaal isolatieprogramma (NIP) vastgesteld. Gemeenten staat aan de lat voor het isoleren van de koopwoningen in hun gemeente, de woningcorporaties voor de huurwoningen. Het Rijk heeft ook een financiële bijdrage toegezegd. Gemeenten hebben via de meicirculaire 2022 al een beperkte SPUK-uitkering in het kader van het NIP mogen ontvangen. De exacte hoogte en de voorwaarden van de Rijksuitkering aan gemeenten is nog niet bekend. Vooralsnog is duidelijk is dat het geen Specifieke Uitkering (SPUK) betreft waarbij alle gemeenten een bedrag rechtstreeks uitgekeerd krijgen. Mogelijk dat alle gemeenten een plan van aanpak moeten opstellen en een subsidieaanvraag moeten doen om een beroep te kunnen doen op de Rijksmiddelen. Na Prinsjesdag volgt hierover meer duidelijkheid.

De werkgroep energiebesparing houdt zich al jaren bezig met het verleiden en stimuleren van huishoudens en bedrijven tot energiebesparing. De hiervoor genoemde urgentie maakt duidelijk dat er doorgepakt moet worden. Informeren en bewustmaken blijft belangrijk. Maar tegelijkertijd wordt het tijd om tot feitelijke implementatie en uitvoering uit te gaan. Dit vraagt ook iets van de rol van de lokale overheid.

Vanwege de urgentie is de werkgroep besparing, vooruitlopend op het NIP, gestart met het uitwerken van een regionale isolatieaanpak. In het Bestuurlijk overleg van 7 juli jl. is een presentatie gehouden inzake een mogelijke samenwerking om grootschalig circa 30.000 koopwoningen met EFG label te gaan isoleren in Noord-en Midden Limburg voor 2030. Uit het BO van 7 juli is gebleken dat bestuurders het een geschikt onderwerp vinden om dit middels een gezamenlijke aanpak verder uit te werken. Uit het BO is gebleken dat het een geschikt onderwerp is via een gezamenlijke regionale aanpak uit te werken. Onze regionale opgave is daarmee vastgesteld: we gaan werken aan het isoleren van 30.000 particuliere woningen in onze regio!

In de zomer is er een uitgebreide consultatieronde gehouden bij alle 15 gemeenten en de provincie. De bevindingen op hoofdlijnen van die consultatie is dat gemeenten positief kritisch zijn en graag willen samenwerken op dit terrein maar wel zelf hun eigen lokale aanpak willen volgen. De bevindingen van het 'rondje langs gemeenten' zijn bijgevoegd. Op 6 september jl. zijn de bevindingen ambtelijk gedeeld in een werksessie. De vraag daarbij was: 'hoe kunnen we de volgende stap zetten'.

Naar een collectieve aanpak die de lokale aanpak respecteert

Alle gemeenten zijn bezig met een eigen aanpak voor energiebesparing al dan niet in combinatie met het treffen van maatregelen voor het bestrijden van energiarmede. Voor Energiearmede hebben alle gemeenten in 2 tranches een SPUK uitkering ontvangen van het Rijk. De gemeentelijke aanpak blijft centraal staan in het kader van het Regionale Isolatieprogramma. De communicatie met, en het benaderen van de eigen inwoners blijft een gemeentelijke taak. Gemeenten bepalen daarbij zelf welke woningen in aanmerking komen voor deelname aan het isolatieprogramma. Gemeenten kunnen daarvoor hun eigen criteria en voorwaarden hanteren. Het is de bedoeling dat gemeenten zelf jaarlijks een 'mandje' aanleveren met daarin de woningen die geïsoleerd moeten worden. De RESNML zorgt er vervolgens voor dat dit wordt aanbesteed en uitgevoerd.

Hoe willen we dat doen: inrichten projectbureau

Het voorstel is om een projectbureau in te laten richten door de RESNML om het project voor te breiden en straks te coördineren en realiseren. De taak van het projectbureau is om de aanpak verder uit te werken en een aanvraag voor te bereiden namens de deelnemende gemeenten voor een bijdrage uit het NIP. Het voordeel is dat niet alle gemeenten zelf een plan van aanpak op moeten stellen én een subsidieaanvraag hoeven doen. Een gezamenlijke aanpak is daarbij veel efficiënter. Het projectbureau krijgt ook de opdracht om een marktconsultatie uit te voeren. Bekend is dat er een krapte is op de arbeidsmarkt en er een tekort is aan materialen. Zijn er, bij voorkeur lokale bedrijven, die de isolatiewerkzaamheden kunnen en willen uitvoeren? De opdracht is voorts dat in 2023 in alle deelnemende gemeenten gestart wordt met de isolatie van de 1e woningen. Dat kan een beperkte pilot zijn met een beperkt aantal woningen. Het gaat om het signaal dat afgegeven wordt dat de gemeenten serieus aan de slag gaan om woningen te isoleren en de energierekening te verlagen.

Hoe betalen we dat?

Alle gemeenten hebben zoals aangegeven een SPUK uitkering ontvangen voor het bestrijden van energiearmoede en alle gemeenten hebben in de meicirculaire een bedrag ontvangen voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Deze middelen kunnen ingezet worden voor het financieren van het projectbureau. De kosten voor dit Regionaal projectbureau bedragen €250.000,- waarvan €125.000 afkomstig is uit een provinciale subsidie en €125.000,- cofinanciering door de deelnemende gemeenten. RESNML heeft een subsidie aangevraagd van €125.000,- bij de provincie. Deze subsidieregeling gaat uit van cofinanciering door de aanvrager. Om maximaal gebruik te kunnen maken van de subsidieregeling wordt daarom een bijdrage gevraagd van eveneens €125.000,- door de deelnemende gemeenten. Zoals in de RES 1.0 is opgenomen gaan projecten voor energiebesparing uit van een vrijwillige deelname op basis van een 'coalition of the willing'. De gemeentelijke bijdrage zal verrekend worden op basis van het inwoneraantal. Dat is realistisch omdat grotere gemeenten naar verhouding veel meer woningen hebben die in aanmerking komen voor isolatie dan kleinere gemeenten. Vanwege de gemaakte kosten kunnen gemeenten die niet deelnemen aan de voorbereidende fase later niet meer deelnemen aan de uitvoering.

Voor de feitelijke uitvoeringskosten ontvangen de deelnemende gemeenten een bijdrage uit het NIP.

Voor de dekking van de kosten voor de daadwerkelijke isolatiemaatregelen kan gebruik gemaakt worden van reeds bestaande subsidiemaatregelen voor woningeigenaren, leningen via het Warmtefonds, leningen via Duurzaam Thuis en/of eigen middelen van huishoudens. Voor iedere woning zal een bestek moeten worden opgesteld en een financieringsvoorstel. Dat zal in de feitelijke aanpak door het projectbureau worden opgepakt en georganiseerd.

Besluitpunten

1. Akkoord gaan met het inrichten projectbureau (1,5 fte) binnen de RES NML voor de voorbereiding van het isolatieprogramma
2. De opdracht aan het projectbureau geven om een plan van aanpak op te stellen dat ook gebruikt kan worden om de Rijksmiddelen uit het NIP aan te vragen.
3. Het projectbureau de opdracht geven om een marktconsultatie uit te voeren om een professionele partij te vinden die het project uit kan voeren.
4. De deelnemende gemeenten dragen bij aan de kosten van €125.000 zoals eerder genoemd. De bijdrage per gemeente is afhankelijk van het aantal deelnemende gemeenten en het inwoneraantal.
5. Akkoord gaan met het uitgangspunt dat gemeenten die niet deelnemen aan de voorbereidende fase ook niet kunnen deelnemen aan het Regionale Programma Isolatie.

Onzekerheden

Vanwege de nog steeds stijgende gasprijzen wordt breed gedragen om het isolatieprogramma met urgentie op te pakken. Dat betekent dat er nog veel onduidelijkheden die in het plan van aanpak verder uitgewerkt moeten worden. Desondanks achten wij het streven om in 2023 op kleine schaal

te starten met de isolatie van de 1e woningen haalbaar. Een aantal zaken die in het plan van aanpak verder uitgewerkt moeten worden:

- Hoeveel middelen komen er van het Rijk richting gemeenten, onder welke voorwaarden?
- Met welke financieringsconstructies kunnen de woningeigenaren maximaal financieel ontzorgd worden? Het NIP heeft het over laagdrempelige en breed toegankelijke subsidies en financieringen.
- Zijn er in de huidige markt (lokale) partijen te vinden die het project kunnen uitvoeren. Een marktconsultatie is nodig?
- Hoe kunnen gemeenten de juiste data verzamelen van de woningen en hoe kunnen deze gegevens beheerd worden?
- Hoe kan er voor iedere woning een bestek worden opgesteld dat uniform is voor de hele regio? Kan dat eventueel aan de hand van type woning, straat, wijk enz.